

ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARINDA RISK ETMENLERİ

Uzm. Psikolog İmran Kezer

İhmal ve istismara neden olan risk etmenleri psikolojik ve sosyolojik teorilerle açıklanmıştır. Psikososyal yaklaşıma göre risk etmenleri 4 ana başlık altında toplanabilir.

1. Çocuğun kendisi
2. Yaşanılan çevre
3. Kültür
4. Aile

Risk etmenleri arasında aile ve aile ilişkileri, öne çıkan etmenlerdir.

Çocuğa Ait Etmenler

Çocuğun erken doğumu, düşük kilolu oluşu, sürekli nedensiz ağlaması, çocuğun bakımının keyifli olmamasına, annenin çaresiz kalmasına neden olur ve anneye çocuğun sağlıklı bağlanmaları kesintiye uğrayabilir.

Bu bir duygusal ihmale yol açarken fiziksel engellilik, çocuktaki ruhsal hastalıklar hatta istenmeyen gebelik sonucu doğan çocuklarında ihmalle beraber fiziksel istismara da uğradıkları belirlenmiştir.

İhmal ve istismar olgularında çocuğa ait etmenlerden aşağıdakiler sıklıkla dikkati çekmektedir.

- Zor mizaçlı çocuklar
- Çocukta bulunan ruhsal hastalıklar
- Fiziksel engellilik
- Kronik hastalıklar
- Gelişimsel gerilikler
- Planlanmamış gebelik sonucu veya gayrimeşru ilişki sonucu doğan çocuklar

babası tarafından dövülmekte, annesi gibi olduğuna dair babanın söylemleri olmuştur. Ergenlik çağına gelmesine rağmen hiç arkadaşı olmamış, annesi ile hiç görüşürülmemiştir. Ayşe, 14 yaşında iken amcası askerden gelerek şehirde iş bulmak için onların yanına yerleşmiş, amcanın da eve gelmesiyle amcanın işleri de onlarınkine eklenmiş yemek, çamaşır, temizlik, ütü vs.konusunda beklentiler artmıştır. Bir süre sonra amcada isteği olmadığı onu dövmeye ve cinsel tacizlerde bulunmaya başlamış, evde kimsenin olmadığı bir günde amcası tarafından tecavüze uğramıştır. Bir yıl içinde birçok kere tekrarlayan bu durum karşısında Ayşe ilaç içerek intihar etmek istemiş ve hastaneye kaldırıldığında aynı zamanda hamile olduğu anlaşılmıştır. Gebelik sona erdirildikten sonra psikiyatrist tarafından tedavisi planlanmıştır.

Olguda ki risk etmenlerine bakacak olursak: kız çocuk olmak, evin büyük çocuğu olmak, dikkat dağınıklığı, annenin evi terk etmesi, aile içi sır saklama zorunluluğu, düşük sosyoekonomik düzey, babasının annesine karşı duyduğu olumsuz duyguları ona yöneltmesi, yaşının üzerinde sorumluluk verilerek gerçekçi olmayan beklenti, sosyal izolasyon, anneye olan bağıın zayıf olması, babanın dürtü kontrol bozukluğu ve düşük ego gücünün olması, evde amcanın olması, sosyal desteklerden yoksun olması..sayılabilir.

KAYNAKLAR

1. Humphreys T. " Çocuk Eğitiminin Anahtarı: Özgüven " İstanbul, Epsilon Yayıncılık Hizmetleri, 2001 Imber-Black F, " Aile Sırları " İstanbul, BZD Yayıncılık, 1998.
2. "İhmal ve istismara Uğrayan Çocuğa Bütüncül Yaklaşım" Hastane Temelli Çocuk Koruma Merkezleri için Başvuru kitabı. Unicef Türkiye Ofisi, Ankara 2011.
3. Polat Oğuz " Tüm Boyutlarıyla Çocuk istismarı Tanımlar 1 " Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2007.
4. Polat Oğuz " Tüm Boyutlarıyla Çocuk istismarı Önleme ve Rehabilitasyon 2 " Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2007.
5. Satir V " İnsan Yaratmak " İstanbul, Beyaz Yayınları, 2001.